

Моргун Володимир Федорович

кандидат психологічних наук, вчене звання: професор

Контактна інформація:

службова адреса: вул. Остроградського, 2, корп. 3, каб. 318, м. Полтава, 36003, Україна;

службовий телефон: відсутній, моб. : 050-635-55-90

e-mail : v.f.morgun@gmail.com

Трудова і професійна

закінчив ф-т психології МДУ імені М. В. Ломоносова (1971) – психолог, викладач психології; аспірантуру того ж ф-ту (1976) – кандидат психологічних наук.

Тема дисертації : Психологічні умови виховання пізнавального інтересу учнів до навчального предмету. – М. : МДУ імені М. В. Ломоносова, 1979.

Спеціальність : 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Наук. керівник: академік РАО, доктор психологічних наук, професор Ніна Федорівна Гализіна.

Місця роботи, посади :

1971-1979 – кафедра педагогічної психології ф-ту психології МДУ імені М. В. Ломоносова : асистент, аспірант, молодший науковий співробітник;

1980 – кафедра загальної психології МДУ імені М. В. Ломоносова: старший викладач-начальник курсу;

1980-2012 — Полтавський національний педагогічний ун-т імені В. Г.

Короленка : завідувач кафедри психології; отримав учене звання доцента по кафедрі психології (у 1982 р.), професора по кафедрі психології (у 2001 р.);

з 2012 і до теперішнього часу – Полтавський національний педагогічний ун-т імені В. Г. Короленка : професор кафедри психології.

Нагороди і відзнаки В. Ф. Моргуна

державні нагороди України :

– Почесне звання «Заслужений працівник освіти України» (ПЗ № 011640, присвоєно Указом Президента України П. Порошенка від 9.10.2014 р. № 764 / 2014, м. Київ);

відомчі заохочувальні відзнаки України :

– Нагрудний значок Міністерства освіти УРСР «Відмінник народної освіти» (№ 102328, 1.09.1984);

– Знак Міністерства освіти і науки України «Антон Макаренко» (№ 461, наказ № 359-к від 19.04.2007);

інші відзначення:

Міжнародного проекту «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни»:

– Орден «Патріот України» і Грамота за проявлений патріотизм і бездоганне служіння Україні (голова Оргкомітету Народний депутат України Василь Гуляєв, від 07.10.2016, № 051, м. Київ);

Міністерства освіти і науки України :

– Подяка Міністерства освіти і науки України за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-практичну діяльність (наказ міністра С. М. Квіта від 08.08.2014 р. № 417-к, м. Київ)

Секретаріату Комісії України у справах ЮНЕСКО :

– Подяка Міністерства освіти УРСР і Секретаріату Комісії Української РСР у справах ЮНЕСКО за своєчасне і якісне виконання і координацію від України проекту ЮНЕСКО «Професійна орієнтація в середній школі як частина діяльності ВНЗ із формування своїх контингентів» протягом 1983-1985 рр., звіт із якого координатора від України, зав. кафедри психології Полтавського державного педагогічного інституту В.Ф. Моргуна отримав високу оцінку на підсумковій нараді з національними координаторами Австрії, Білорусії, СРСР та Чехословаччини і був рекомендований до друку в Україні та включений у підсумкову доповідь Секретаріату ЮНЕСКО в Парижі, Франція (заст. міністра І.С. Хоменко, від 13.03.1986, № 12/9-285, м. Київ);

Національної академії педагогічних наук України :

– Почесна грамота Академії педагогічних наук України за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної психологічної науки (від 23.03.2007);

Головного комітету Виставки досягнень народного господарства України :

– Диплом першого ступеня Головного комітету Виставки досягнень народного господарства Української РСР за успіхи у економічному і соціальному розвитку Української РСР, за розробку програми «Вчитель: школа-педвуз-школа», спецкурсу «Основи педагогічної майстерності» та удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів на основі комплексного підходу до виховання, яка вперше в Радянському Союзі запроваджується в Полтавському педінституті й відповідає «Основним напрямам реформи загальноосвітньої і професійної школи» (постанова № 57/н від 01.08.1984, голова комітету С.І. Гуренко, начальник відділу нагород В.П. Кондратов, м. Київ);

– Диплом першого ступеня Головного комітету Виставки досягнень народного господарства Української РСР за успіхи у економічному і соціальному розвитку Української РСР, за розробку методики профорієнтації і відбору на учительську професію в контексті програми «Вчитель: школа-педвуз-школа» (постанова № 49/н від 14.11.1988, голова комітету С.І. Гуренко, начальник відділу нагород В.П. Кондратов, м. Київ);

Міжнародного проекту «Україна й українці – цвіт нації, гордість країни»:

– Орден «Патріот України» і Грамота за проявлений патріотизм і бездоганне служіння Україні (голова Оргкомітету Народний депутат України Василь Гуляєв, від 07.10.2016, № 051, м. Київ);

Полтавської обласної державної адміністрації :

– Почесна грамота Полтавської обласної державної адміністрації за значний внесок у розвиток психологічної та педагогічної науки (2007 р.);

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.

Короленка :

– Медаль «За особистий вагомий внесок у розбудову університету» з нагоди 100-річчя утворення Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (наказ ректора М.І. Степаненка від 10.10.2014 р. № 21, м. Полтава);

Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського:

– Подяка члену редакційних колегій журналів «Постметодика» та «Імідж сучасного педагога» за вагомий науковий внесок у розвиток післядипломної

освіти Полтавщини з нагоди відзначення Днів науки, Європи в Україні та 75-ї річниці ПОППО імені М.В. Остроградського (наказ ректора В.В. Зелюка № 17 від 14.05.2015 р.).

Редакційної ради та редакційної колегії наукового видання з педагогіки, журналу Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського «Постметодика»:

– Подяка за поширення української психолого-педагогічної думки в європейському освітньому просторі, активну участь у виданні та підтримці журналу «Постметодика» і з нагоди його 20-річчя (голова редакційної ради В.В. Зелюк, голова редакційної колегії С.Ф. Клепко, 17.05.2013, м. Полтава).

Міжрегіональної суспільної організації педагогічної громадськості (м. Москва, Росія) :

– «Медаль А. С. Макаренка за педагогическую доблесть» (№ 29)

Міжрегіональної суспільної організації педагогічної громадськості (Москва, Росія; наказ № 49 від 4.04.2007).

Крім того, отримав чисельні почесні грамоти, сертифікати і свідоцтва за участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних програмах, проектах та конференціях тощо.

Навчальна і методична робота

Дисципліни :

магістратура: актуальні проблеми психології; психологія вищої школи, теоретико-методологічні проблеми психології;

бакалаврат: основи психологічної діагностики, психодидактика, психологія особистості.

Автор або співавтор низки навчальних посібників (4-ри отримали гриф МОН України; див. докладніше у списку праць).

Наукова робота

Коло наукових інтересів:

досліджуються теоретичні та прикладні проблеми психології особистості, вікової, педагогічної психології : розвиток особистості, розвиток мотивації та мислення учнів, психологічний супровід профорієнтації, особливості делінквентної поведінки, мотивація кохання тощо;

кількість публікацій: біля 300 наукових публікацій;

участь у програмах держбюджетної та госпдоговірної тематики :

регіональні (4) – “Профорієнтація молоді на робітничі професії” (керівник) – на замовлення : Полтавського турбомеханічного заводу (1981-1983), регіонального управління “Полтаванафтогазгеологія” (1984-1988), Кременчуцького автомобільного заводу (1989-1992); експериментальна цільова програма “Вчитель: школа – педвуз – школа” (відповід. за психолого-педагогічне забезпечення) – за ініціативою першого секретаря Полтавського обкому КП України Ф. Т. Моргуна та ректора Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка академіка І. А. Зязюна (1981-1995);

галузеві (2) – загальна тема кафедри психології “Проблема періодизації розвитку особистості протягом життя” (керівник) – координувана Академією педагогічних наук СРСР (1986-1990); цільова програма “Вчитель сільської школи: підготовка, підвищення кваліфікації, перепідготовка” (співвиконавець) – на замовлення Міносвіти України (1988-1989);

міжнародні (2) – “Професійна орієнтація в середній школі як частина діяльності вузу по формуванню свого контингенту” (керівник української частини) – на замовлення Комісії ЮНЕСКО в Україні та Міністерства освіти України (1983-1985); “Роль міжнародних інституцій у формуванні сучасного економічного мислення в Україні” (співвиконавець) – на замовлення німецького Фонду Еберта (1997-1998) та ін.

Наукова школа «Психологія багатовимірної особистості» бере початок у Полтаві з 1984 року. До її складу входять кандидати психологічних наук Н.О.Гончарова, О. Г. Коваленко, В. В. Колінько, Т. А. Устименко, А.С.Харченко, Н. О. Чайкіна, Н. О. Юдіна (Полтава), Т. М. Пазюченко (докторант, Київ), І. В. Фастовець (Chapell Hill, USA), магістранти і дипломники кафедри психології. Користуються розробками і активно підтримували та підтримують : академіки АПН України – доктори психологічних наук І. Д. Бех, С. Д. Максименко, В. О. Моляко, О. Я. Чебикін, Т. С. Яценко, доктор філософських наук І. А. Зязюн, доктори педагогічних наук В. Р. Ільченко, Н. Г. Ничкало, доктор історичних наук В. О. Пащенко; академіки РАО, доктори психологічних наук М. В. Гамезо, В. В. Давидов, Н. Ф. Тализіна (Москва); члени-кореспонденти АПН України, доктори психологічних наук Г. О. Балл, М. Й. Боришевський, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко (Київ), доктори психологічних наук М. В. Савчин (Дрогобич), З. С. Карпенко (Івано-Франківськ), Н. Л. Коломінський, П. В. Лушин, В. В. Москаленко, Н. А. Побірченко, В. В. Рибалка, В. А. Семиченко, А. В. Фурман (Київ), О. О. Криуліна (Курськ, Росія), Н. І. Жигайло (Львів), К. В. Седих, С. П. Яланська (Полтава), С. Б. Кузікова (Суми), О. К. Дусавицький, О. Ф. Іванова, О. М. Лактіонов, Т. Б. Хомуленко (Харків); доктор філософських наук С. Ф. Клепко (Полтава), Я. Л. Коломінський (Мінськ), доктори педагогічних наук Б. О. Федоришин (Київ), А. П. Самодрин, Т. Б. Поясок (Кременчук), М. В. Гриньова, А. В. Ткаченко (Полтава), С. П. Карпенчук (Рівне), А. О. Остапенко (Краснодар, Росія); доктор медичних наук В. В. Кришталь (Харків); професор кафедри педагогічної майстерності Н. М. Тарасевич (Полтава); кандидати психологічних наук, І. Ю. Філіппова (Луцьк), О. Т. Губко, А. П. Коняєва (Київ), М. Є. Мутафова (Благодєвград, Болгарія), Ю. І. Калюжна, О. Г. Мирошник, І. Г. Тітов (Полтава), Н. Ю. Ткачова (Белгород, Росія), Н. І. Юдашина (Москва, Росія); кандидат медичних наук Л. І. Дубовая (Полтава); кандидати педагогічних наук І. І. Юрас (Київ), Н. І. Білик, Л. І. Гоженко, Н. Д. Карапузова, Л. В. Крамущенко, М. П. Лебедик, П. І. Матвієнко (Полтава) та ін. Керував або консультував вісім кандидатських дисертацій (див. докладніше у списку публікацій).

Отримували неформальні наукові консультації аспіранти, докторанти і здобувачі наукових ступенів з психології та педагогіки : А. М. Бойко, Л. І. Гоженко, В. Р. Ільченко, Ю. І. Калюжна, В. В. Колодочка, М. М. Мельничук, К. В. Седих, А. В. Ткаченко, Т. А. Устименко, Н. О. Юдіна, С. П. Яланська, Т. А. Яновська (Полтава), Н. І. Жигайло (Львів), І. Ю. Зубкова (Луцьк), А. П. Коняєва, Т. М. Пазюченко, І. І. Юрас (Київ), М. Є. Мутафова (Оракова) (Благодєвград, Болгарія), Н. Ю. Ткачова, Н. І. Юдашина (Москва), І. В. Фастовець (Chapell Hill, USA);

керівництво науково-дослідною роботою студентів під час виконання курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт (з урахуванням кандидатських досліджень) мало такі головні здобутки розроблюваних тем :

- створена багатовимірною концепція особистості, структура якої складається з п'яти інваріантів :

- 1) просторово-часові орієнтації (на минуле, теперішнє, майбутнє);
- 2) потребо-вольові емоційні переживання (негативні, амбівалентні, позитивні);
- 3) змістовні спрямованості особистості (на діло, на суспільство, на себе);
- 4) рівні опанування досвідом (навчання, відтворення, творчість);
- 5) форми реалізації діяльності (моторна, перцептивна, словесно-розумова);

- розроблені методики психодіагностики особистості : реального, бажаного і фантастичного бюджетів часу людини; мотивації кохання; багатовимірного аналізу вільних словесних асоціацій; аналізу досягнень людини з метою профілювання та профорієнтації; полімотивації учнів; експертної співбесіди з абітурієнтами; історико-психологічний портрет фахівця тощо;

- визначено п'ять типів інтеграції та диференціації (інтедифії) навчання : темпова (лабільність – повільний, середній, прискорений темпи), емоційна (ставлення – негативні, амбівалентні, позитивні емоції), профільна (універсальність – природознавчий, суспільствознавчий, людинознавчий профілі), рівнева (багаторівневість – інструктивно-виконавський, репродуктивно-виконавський, продуктивно-творчий рівні), формодіяльнісна (полімодальність – моторно-праксична, перцептивно-наочна, мовленнєво-розумова, або теоретична форми);

- досліджена динаміка полімотивації школярів з I до XI класу : встановлено драматичне падіння навчальної мотивації з першого на 10 (останнє) місце після четвертого класу і трудової мотивації, що стає провідною у V – VI кл., але, на жаль, опускається на 5-6 місця до випускного класу тощо; водночас, ігрова мотивація зберігає потужну спонукальну силу протягом усіх років навчання школярів;

- запропоновано сім критеріїв справжнього кохання : «кристалізації» (за А. М. Бейлем (Стендалем), або сліпоти-всезрячості кохання; безальтернативності, або «Ромео і Джульєти» (за В. Шекспіром), єдності ціннісних орієнтацій, або «дивитися в один бік» (за А. де Сент-Екзюпері); самовідречення (за біблійним царем Соломоном), або відмова від ревнощів; перевтілення душ (за віруваннями праукраїнців-індоєвропейців та ін.); терпіння і терпимості (за Е. Рязановим); продовження роду;

- узагальнена система вікової профорієнтації : гармонійний розвиток задатків і здібностей немовлят; самообслуговуюча праця та ігрова профорієнтація дошкільників; суспільно-корисна праця, профосвіта і трудове навчання молодших школярів; політехнічна освіта (опанування технологіями), виробнича праця і профагітація у підлітковому віці; профконсультація (включаючи й експрес-формуєчу діагностику здібностей), профільне навчання, профпідбір і профкваліфікація старшокласників; профвідбір, професійна освіта і профадаптація юнацтва; підвищення кваліфікації, перекваліфікація і реорієнтація у зрілому віці.

Організаційна робота

Ч-член науково-методичної комісії з вищої психологічної освіти (0401) Міністерства освіти і науки України (з 1995-2005);

- член спеціалізованої вченої ради (К 26.451.02) Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України по захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 19.00.07 – педагогічна і вікова психологія (2004-2008);
- член спеціалізованої вченої ради К 26.455.02 ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» по захисту кандидатських дисертацій зі спеціальностей 19.00.01 загальна психологія, історія психології та 19.00.07 – педагогічна і вікова психологія (2006-2011);
- член ученої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (1980-2016);
- член ученої ради психолого-педагогічного факультету ПНПУ (з 2002);
- член правління Товариства психологів України (з 1990);
- голова Полтавського обласного осередку Асоціації політичних психологів України (з 2009), член осередку (з 2012);
- член правління Міжнародної Макаренківської асоціації (з 1993);
- почесний член і регіональний представник Всеукраїнської психодіагностичної асоціації (з 2016);
- член Полтавського обласного відділення ГО Всеукраїнське об'єднання ветеранів (Посвідчення видане на підставі витягу з протоколу № 38 засідання Ради Старійшин ПОВ ГОВОВ від 05.03.2015 р.); робота на громадських засадах:
- член Громадської ради центрів природного землеробства при Президентському фонді Леоніда Кучми «Україна» (з 2014 р.);
- член ГО «Екологічна рада Полтавщини» (з 2011 р.);
- член Полтавського обласного комітету з підтримки агроекологічної та публіцистичної спадщини Федора Моргуна;
- заст. головного редактора журналу «Психологія і особистість» (К.-Полтава, з 2012);
- член редколегій наукових періодичних видань (журналів і збірників) з психології та педагогіки – ”Постметодика” (Полтава, з 1994), “Обдарована дитина” (Київ, 1998-2010), “Імідж сучасного педагога” (Полтава, з 1999), «Етика і естетика педагогічної дії» (К.-Полтава, з 2011).